

velik kos kruha, ki ga bodo glodali z lahko in mirno vestjo sami in njihove družine, drugače se obeta na šolskem polju velik polom.

Naši predniki, ki so bili v pravem pomenu hlapei onih ljudi, kateri nam jemljejo še vedno ugled in spoštovanje, kjer le morejo, so bili grobokopi učiteljskega ugleda med našim ljudstvom. Z borno hlapčevsko plačo so bili učitelji mežnarji, orglavci in poljedelci. Več izmed njih si je štel v veliko čast in srečo, da so bili celo občinski tajniki. Kakor je pihala sapa iz farovža, so morali ti trpini živeti, delati in se vesti. Farovška kuharica jim je bila gospodinja, duhoven pa gospodar. Ako se je zameril enemu ali drugemu, mu je bilo gorje. Ne čudimo se, da je prišlo do tega, da je bil učitelj v zasmeh pri ljudstvu, in ta zasmeh in preziranje je prišlo v kri in meso našemu narodu. Bodi učitelj še tako delaven, značajan, lepega vedenja in z vsemi dobrimi lastnostmi, ima vendar pri preprostem ljudstvu farovška kuharica več ugleda kakor on. Zakaj pa tako? Ker je učitelj še vedno siromak, kakršen je bil nekdanj. Naše ljudstvo ima v čisljih in veljavi le take ljudi, ki imajo kaj pod palcem, naj bodo potem ti kakršnega značaja koli hočejo: čislani so in spoštovani, ker imajo denar, ker niso odvisni od nikogar in nobenemu podložni in v strahu. Denar je bil in bo sveta vladar. Zlatemu teletu se klanja še vedno ves svet.

„Ta pa vidi vse prečno,“ poreče kdo, „saj živim med ljudstvom in uživam ugled in spoštovanje, to ni res tako.“ Uživaš res ugled in spoštovanje, dokler vlečeš z roko po dlaki navzdol, dokler ne prideš s tem dobrim ljudstvom navskriž v kateremkoli oziru. Ako pa ne moreš ali nočeš tako plesati, kakor ti drugi godejo, videl boš kmalu, kje je tvoj ugled in tvoje spoštovanje. V posmeh in zaničevanje boš občini, čeprav nisi napravil nobenemu nič slabega. To poizkušaj lahko vsak zaveden in napreden učitelj v sedanjih pasjih časih.

Na preprosto ljudstvo se ne smemo ozirati, poreče drugi, ker je nevedno in preprosto, potrpeti se mora res veliko, a v zadoščenje imamo ugled in spoštovanje pri omikanih ljudeh. Motiš se! Ti res priznavajo celo javno naše trudapolno delo, važnost ljudske omike in našega stanu, ko pa pride čas, da bi nam pokazali tudi javno to priznanje, se vse to prekuene v preziranje. Navedemo naj samo eden zgled. Objavimo ga prihodnjič.

(Konec.)

Ukazi in odredbe šolskih oblastev.

K. k. Landesschulrat für Krain.

Z. 805.

Laibach, am 23. Februar 1903.

Um die Erreichung des für die Volksschulen festgesetzten Lehrzieles auch bezüglich jener Schüler in Städten und Märkten mit achtjähriger Alttagsschulpflicht, welchen im Sinne des § 17 des L. G. vom 29. April 1873 L. G. Bl. Nr. 21, von der Bezirksschulbehörde, wenn sie das 12 Lebensjahr zurückgelegt und die Gegenstände der Volksschule vollständig inne haben, die Entlassung bewilligt werden kann, möglichst zu sichern, werden die Bezirksschulbehörden beauftragt, vor Erteilung der Bewilligung genau zu prüfen, ob die gesetzlichen Voraussetzungen hierfür gegeben sind, und zutreffenden Falles auch zu erwägen, ob überdies besonders rücksichtswürdige Umstände vorliegen, welche die ausnahmsweise Erteilung einer derartigen Bewilligung rechtfertigen.

Die Bezirksschulbehörden werden angewiesen, über alle jene Schulkinder in Städten und Märkten, welchen die vorzeitige Entlassung aus der Schulpflicht auf Grund der citirten Gesetzesstelle bewilligt worden ist, dem Landesschulrate jährlich am Schlusse des Schuljahres ein namentliches Verzeichnis unter Anschluß von Abschriften der Entlassungszeugnisse, sowie unter Angabe der für die Entlassung maßgebenden Gründe vorzulegen. Eventuell ist die Fehlanzeige zu erstatten.

Bezüglich des Zeitpunktes der Entlassung wird bestimmt, daß dieselbe nur am Schlusse des Schuljahres erfolgen kann.

Der k. k. Landespräsident:

Hein m. p.

Schlagwort:

Entlassung aus der Schulpflicht in Städten und Märkten mit achtjähriger Schulpflicht.

Dopisi.

Kranjsko.

Izpod—ških planin. Gosp. urednik! Evo me! A oprostite mi, ker se nisem že toliko časa oglasil. V resnici ne vem, ali sem še na svetu ali ne, tako dobro se mi godi. In čujte! To je gola istina. V naši zagorski vasi je res prav idilično in tu so ljudje prav po božji volji. „Slovenec“ je zadnjič enkrat pisal, kdo mora skrbeti za izboljšanje našega finančnega osliča. In kar „Slovenec“ piše, recte dr. Ivan Strelec zapove, to je našim ljudem sveto. Naša vas šteje 12 bogatašev, ki imajo več kakor 5000 kron na leto. In čujte, gosp. urednik, kaj se je zgodilo že s 1. majem. Ker zgledi vlečejo — mi je prinesel takoj ob 7. uri zjutraj naš prečastiti gosp. župnik svoj — obolus na „učiteljski žrtvenik“ — 50 kron kakor prvi, pokoreč se želji svojega voditelja s pristavkom, da to ponovi vsako leto in pripomnil je bolj tiho, da to store i ostali 11 bogatini. To je bilo moje srce srečno, ko bi takrat imel pred seboj onega učiteljskega dobrotnika, ki nam je naklonil to knežjo plačo, bi mu padel okrog vratu ter se zjokal iz samega veselja, blagoslavljač ga, da so nam ga nebesa poslala kot rešitelja iz sužnosti. — — —

Ali to moje veselje mi je takoj tisti dan pokvaril „Slovenski Narod“. Dobil sem namreč slučajno v roke ono številko tega lista, kjer tako čudno piše o publikacijah „Šolske Matice“. Ta list mi je prišel po ravno tako nenavadni poti v roke kakor nekemu tovarišu tajna kvalifikacija celega okraja; iz te številke namreč je bil napravljen uradni zavitek. — — „Slovenski Narod“ se je namreč jezil, zakaj se je tiskal „Pedagoški letnik“ v „Katoliški tiskarni“. — Oj, ti otročja naivnost ti, sem si mislil. Ali ni to čisto pravilno po vseh božjih in človeških postavah? To je vendar prav, da se tiskajo knjige, namenjene po ogromni večini naprednemu učiteljstvu, v oni isti tiskarni, kjer se je natisnilo že toliko in toliko pamfletov in laži o tem učiteljstvu. — Kdor ne verjame, naj čita „Slovenca“ in „Domoljuba“.

Kako že pravi sv. pismo? „Ako te kdo udari na desno lice, mu nastavi še levo.“

Kdaj prične tiskati „Katoliško tiskovno društvo“ svoje publikacije v „Narodni tiskarni“?

Radovednež.

Štajersko.

V Št. Rupertu v Slov. goricah je bila živa potreba novega šolskega poslopja, katero se je kot petrazrednica sezidalo za dobrih 56.000 K. Res krasna je ta stavba, kras vse župnije! Blagoslovil jo je domači g. župnik Iv. Pajtler, imenitni prijatelj učiteljev, v navzočnosti c. kr. šol. nadzornika dr. Iv. Bezjaka, mnogih tovarišev in domačih odličnjakov. Napitnice je bilo kakor običajno pri takih slavnostih jako obilo in pravo veselje je vladalo v srcih vseh navzočih. Dvigale so jih umetne in narodne pesmi. — Za to novo starbo ima g. nadučitelj Simon Ješovnik velike zasluge, za kar mu gre vsa čast. Z otvoritvijo te šole je tudi on slovesno obhajal svojo 40letnico učiteljevanja, 25letnico zakona z marljivo, častivredno gospo soprogo Jožefo, roj. Hauptmanovo, katerih hčerka je bila ravno tačas imenovana učiteljicam na tej novi šoli pri slavljenem očetu. Iz dna srca čestitamo! Na mnoga leta!

Društveni vestnik.

Kranjsko.

Iz „Zaveze avstr. jugoslovanskih učiteljskih društev“. Cenjeni odbor „Učiteljskega društva za brežiški-sevniški okraj“ je prevzel skrb za priprave XV. glavne skupščine „Zaveze“, ki se vrši o Binkoštih v Brežicah. Ta odbor, ki mu je na čelu g. nadučitelj Janko Knapič v Vidmu, prav krepko podpira velecenjeni „Čitalnični odbor“ v Brežicah. Po vseh pripravah sodimo, da bo letošnja glavna skupščina „Zaveze“ zopet imponantna. Koncert priredi slav. „Čitalnica“ s sodelovanjem vojaške godbe iz Zagreba. Želi pa, da sodeluje tudi učiteljstvo, ki pride v Brežice. Zato opozarjamo cenjeno učiteljstvo na odborov oklic, ki je natisnjen v današnjem listu na prvem mestu.

Delegate so dalje prijavila sledeča društva:

III. Brežiško-sevniško učiteljsko društvo: 10. Janko Knapič, nadučitelj — Videm. 11. Josip Brinar, učitelj — Sevnica. 12. Blaž Tominc, nadučitelj — Globoko.

IV. Slov. deželno učiteljsko društvo v Ljubljani: 13. Juraj Režek. 14. Viktor Jaklič. 15. Alojzij Keelj, 16. Jakob Furlan, vsi učitelji v Ljubljani.

V. Slov. učiteljsko društvo za kočevski okraj: 17. Stanislav Legat, učitelj — Sv. Gregor; 18. Franc Mlakar, učitelj — Ribnica. Namestnik: Vinko Engelman, učitelj — Velike Lašče.

Gg. predsednike „Zavezinih“ društev prosimo, da nam vrnejo izpolnjene društvene izkaze ter prijavijo izvoljene delegate.

Vodstvo „Zaveze“.

„Jubilejska samopomoč“. Dne 25. aprila 1903 je umrl v Šmartnem na Pohorju nadučitelj gospod Ivan Živko. Ker je bil član „Samopomoči“, sem izplačal gospo vdovi znesek 370 K. Razposlal sem č. gg. članom poštne položnice, da vplačajo za nadaljni slučaj smrti po 2 K in 6 h za stroške, ter prosim, da to točno store, da bo red v računih in izostane nadležno opominjevanje.

Fran K s. Trošt, t. č. predsednik.

Deželno slovensko učiteljsko društvo v Ljubljani je imelo svoj občni zbor dne 7. t. m. Obširnejše poročilo priobčimo v prihodnji številki.

Ljubljansko učiteljsko društvo ima svoje prihodnje mesečno zborovanje v soboto dne 16. t. m. pri Čončku pod Režnikom (I. nadstropje). Začetek točno ob 7. uri. Vzpored: 1.) Prošnja glede učiteljskih plač na obrtnih pripravljanih in nadaljevalnih šolah (poročila tajnik Likar). 2.) Razgovor o ljubljanskih suplenturah (poročila g. Bernot). 3.) Slučajnosti. — K temu zborovanju vabi člane in njih prijatelje odbor.

Vdovsko učiteljsko društvo je imelo svoj izredni občni zbor dne 7. t. m. v „Narodnem domu“. Zaradi tesnega prostora priobčimo natančno poročilo v prihodnji številki.

Društvo učiteljev in šolskih prijateljev okraja Ljubljanske okolice priredi glavno redno skupščino dne 4. junija 1903 ob 9. uri dopoldne v hotelu „Štrukelj“ v Kolodvorskih ulicah (ne v „Mestnem domu“ v Ljubljani s sledečim dnevnim redom: 1.) Nagovor predsednika. 2.) Pouk na gluho-nemnici. Ref. g. Anton Arko. 3.) Poročilo tajnikovo. 4.) Poročilo blagajnikovo. 5.) Pregled letnega računa. 6.) Volitev dveh pregledovalcev računa. 7.) Volitev društvenega vodstva. 8.) Nasveti. K obilni udeležbi vabi odbor.

Vabilo k odkritju nagrobnega spomenika rajnemu tovarišu Antonu Božiču, c. kr. učitelju v Idriji, in obnemu zboru „Društva učiteljev in šolskih prijateljev okraja Logaškega“ dne 14. maja 1903. Vzpored: 1. Ob 11. uri dop. sv. maša zadušnica v pokopališki cerkvi, na to nagrobni govor in odkritje spomenika. 2. Ob 1. uri popoldne občni zbor „Društva učiteljev in šolskih prijateljev okraja Logaškega“ v sobi c. kr. erarične šole v Idriji. Poleg običajnih točk je na dnevnem redu tudi poročilo delegata g. Iv. Šege o delovanju pripravljalnega odbora za deželno učiteljsko konferencijo.

Da se bo vedelo približno število udeležnikov(nie) radi skupnega voza iz Dol. Logateca do Idrije, naj se blagovoli vsak(a) udeleženec(ka), ki se posluži tega voza, javiti društvenemu tajniku gosp. Iv. Šegi v Dol. Logatecu do dne 10. maja 1903.

K obilni udeležbi najvljudneje vabi odbor.

Postojnskega učiteljskega društva izvanredni občni zbor bo dne 14. maja ob 10^{1/2} uri v Postojni s sledečim dnevnim redom: 1. „Pouk v risanju in pisanju“. Referent K. Česnik. 2. Razgovor o referatu za bodočo okr. učiteljsko konferencijo. Referent R. Horvat. 3. Volitev delegatov. 4. Samostalni nasveti.

„Učiteljsko društvo litijskega okraja“ bo imelo svoj občni zbor dne 14. maja t. l. ob 1. uri popoldne v šoli v Višnji gori po sledečem vzporedju: 1. Hospitacija pri gospodični Dolinarjevi. Obravnava: a) nazorni nauk: „Voda“ (2. šolsko leto na podlagi 72. berilnega sestavka „Voda“). b) Pravopis: Zjutraj (na pamet). 2. Otvoritev zborovanja in pozdrav po predsedniku. 3. Poročila tajnika in blagajnika. 4. Volitev: a) odbora, b) delegatov za letošnje „Zavezino“ zborovanje v Brežicah. 5. Predlogi in nasveti.

K obilni udeležbi vabi v imenu odbora

Josip Zajec, t. č. predsednik.

„Učiteljsko društvo za radovljiški okraj“ ima dne 14. maja t. l. ob 10. uri dopoldne svoje zborovanje v šolskem poslopju na Dovjem s sledečim vzporedom: 1. Pozdrav. 2. „O šolskih hranilnicah“, poročevalec gosp. Janko Pianček. 3. Predlogi in nasveti.

K obilni udeležbi vabi vljudno odbor.

Občni zbor belokranjskega učiteljskega društva se vrši v četrtek dne 14. maja 1903 v šolskih prostorih v Črnomlju ob 10. uri dopoldne. Dnevni red. 1.) Nagovor predsednikov. 2.) Poročilo tajnikovo in blagajnikovo. 3.) Presnova in popolnitev društvenih pravil. 4.) Volitev delegatov za „Zavezino“ zborovanje in določitev vsote prispevka „Zavezi“. 5.) Volitev novega društvenega odbora. 6.) Slučajnosti. Z ozirom na važne točke se pričakuje kar najobilnejše udeležbe. Za društveni odbor:

Ivan Demšar, t. č. tajnik. Fr. Šetina, t. č. predsednik.

Pedagoško društvo v Krškem je 7. maja zborovalo v Št. Jerneju ob mnogobrojni udeležbi (blizu 40 članov). Hospitacija je bila pri računstvu (g. Trošt v 4. razredu), ki se je izvršno obnesla. Poročilo odborovo o delovanju se je na znanje vzelo. Sprejel se je predlog g. nadzornika Stiasnega, da bo društvo izdalo II. del „učnih slik“, katerih I. del je že on izdal. G. Bezljaju, bivšemu predsedniku in zaslužnemu sotrudniku pri društvenih literarnih podjetjih v prejšnjih letih, se je pripoznalo na odborov predlog častno darilo sto kron. V odbor so bili izvoljeni gg. L. Stiasny, predsednik, Iv. Rupnik, podpredsednik in tajnik, Fl. Rozman, blagajnik, Ivan Lapajne, Marija Bavdek, J. Adlešič in Jos. Cizel. — Po obedu so šli društveniki gledat novi zanimivi samostan kartuzijancev v Pleteljih.